

**Tervise
Arengu
Instituut**

**Programm „SÜTIK“ – tugiisiku teenus narkootikume tarvitavatele/sõltuvusprobleemidega
inimestele**

Lisa 3

Teenuse kirjeldus

2021

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Tõenduspõhisus ja põhimõtted	3
3. Teenuse eesmärk	3
4. Sihtrühm	4
5. Nõuded teenuse osutamiseks	4
6. Suunamine ametkondade poolt	7
7. Transport	12
8. Kvaliteedi hindamine	13
9. Teenuse osutamise dokumenteerimine	13
10. Valvegraafik	14
11. Koostöö ja kohtumised	14
12. Tugiisiku töö kirjeldus	15
Lisa 1 Kinnipidamiskeskuses töötamise meelepea SÜTIKu tugiisikule	19
Lisa 2 Viru vanglas töötamise meelepea SÜTIKu tugiisikule	21
Lisa 3 Kinnipeetava nõusolek isikuandmete edastamiseks tugiisikuteenuse osutajale (Viru vangla) ..	23
Lisa 4 Tallinna avavanglas töötamise meelepea SÜTIKu tugiisikule	25
Lisa 5 Kinnipeetava nõusolek isikuandmete edastamiseks tugiisikuteenuse osutajale (Tallinna avavangla)	27
Lisa 6 Infoleht prokurörile.	29
Lisa 7 Nõusolekuleht NTI-le prokuratuuris	31
Lisa 8 Suunamine kriminaalhooldusest, vene keeles	33
Lisa 9 Programmis SÜTIK läbiviidavate tegevuste vorm kriminaalhooldusaluse osalemise kohta kriminaalhooldusametnikule esitamiseks	34
Lisa 10 Programm SÜTIK tagasiside vorm kriminaalhooldusaluse osalemise kohta kriminaalhooldusametnikule esitamiseks	35
Lisa 11 Tugiisikuteenuse koordinaatorile töotervishoiu ja tööohutusalase töö korraldamiseks	36
Lisa 12 Õigusaktid	37

1. Sissejuhatus

Programm SÜTIK on tugiisikuteenus, mis on välja töötatud narkootikume tarvitavatele/sõltuvusprobleemidega inimestele, et läbi nende elukvaliteedi parendamise tõsta nende eluga toimetulekut ja vähendada nende poolt toimepandavate süütegude arvu.

Narkootikume tarvitav inimene(NTI) võib programmiga vabatahtlikult liituda, kuid programmi saavad suunata ka politsei, vanglaametnikud, kriminaalhooldajad, prokurörid, sotsiaaltöötajad jt. Programmis osalemine on vabatahtlik. Tugiisiku roll antud programmis on koostöös kliendiga toetada tema arengut ja leida talle vajalikke teenuseid, mis aitaks kliendil eluga paremini toime tulla sh tegeleda tarvitamisest tingitud probleemide lahendamise. Tugiteenused omavad olulist tähtsust sõltuvusprobleemiga isiku tervise parendamisel ja sotsiaalse tasakaalu saavutamisel. Sõltuvusprobleemiga isikutele suunatud tugiteenuseid on erinevaid, alates kahjude vähendamise teenustest, stabiilse elukoha leidmisest, tööle saamisest kuni sõltuvusravini välja.

Programm ehk tugiisikuteenus (edaspidi teenus) on kliendile tasuta ning sõltub isiku motivatsioonist ja soovist koostööd teha.

2. Tõendus põhisisus ja põhimõtted

Maaailma Terviseorganisatsioon (WHO) rõhutab, et narkootikume tarvitavatele inimestele (NTI) kehtivad teiste ühiskonnaliikmetega võrdväärsed inimõigused, sh tervishoiu-, sotsiaal- ja õigusabi teenuste kättesaadavus ning kaitse alaväärastava kohtlemise eest.

Narkootikumide tarvitajatele suunatud meetmed peavad rajanema nende vajadustel ja olema pigem positiivseid muutuseid toetavad kui sundi avaldavad. Inimeste abistamisel on oluline neid aktsepteerida sellistena, nagu nad on, väärtustades ja toetades iga tehtud positiivset muudatust. Prioriteediks on riskikäitumisega kaasneva võivate tervise- ja sotsiaalmajanduslike probleemide ennetamine või juba tekkinud probleemide lahendamine.

3. Teenuse eesmärk

NTI tugiisikuteenuse eesmärk on nõustatava isiku iseseisva toimetuleku, tervise, töövõime ning elukvaliteedi parandamine läbi pideva toetamise ja kogemuste jagamise, nõustamise ja abiteenustega sidumise, samuti sotsiaalsete probleemidega toimetuleku soodustamine ning riskikäitumise vähendamine.

Lühiajalised ja pikaajalised eesmärgid kliendiga töötamiseks püstitatakse individuaalselt lähtuvalt konkreetse kliendi hetkeolukorrast, psühholoogilisest valmisolekust, majanduslikest võimalustest ning olemasolevatest abivõimalustest. Kliendile selgitatakse tööd alustades, millised võimalused on tugiisikul teda aidata ning kui kliendi ootused tugiisikule on ebarealistlikult kõrged ja eesmärkides ei ole võimalik ühiselt kokku leppida, ei pea tugiisik kliendiga koostööd alustama.

Teenuse (sotsiaalprogrammi) kestvus ühele isikule on vähemalt aasta (12 kuud). Peale seda tööd kliendiga jätkatakse, kuid töö maht sõltub konkreetsest kliendi olukorrast ja eelmisel aastal saavutatud muutustest.

Programmi suunamine ei välista NTI karistamist teiste programmis oldud ajal toime pandud rikkumiste eest, kuid võimaldab läbi koostöö arutada karistuse määra ehk pehmendavate asjaolude olemasolu või puudumist.

4. Sihtrühm

NTI on antud teenuse mõistes narkootilisi ja psühhotroopseid aineid ehk narkootikume tarvitavad isikud alates 18-ndast eluaastast, kes on:

Suunatud teenusele **politsei poolt** narkootikumide tarvitamise või väikeses koguses omamise tõttu, mh:

- Kainestusmajast
- Kinnipidamiskeskusest
- Patrullpolitsei poolt või jaoskonnast
- Politsei võtab programmiga ühendust telefoni või e-meili teel

Suunatud teenusele **õigussüsteemi** esindajate poolt, mh:

- Vanglast
- Kohtu poolt
- Prokuratuuri poolt
- Kriminaalhooldaja poolt

Suunatud teenusele **teiste teenuste osutajate** poolt:

- Opioidsõltuvuse asendusravi teenuse osutaja poolt
- Kahjude vähendamise teenuse osutaja poolt
- Teiste teenuste osutajate poolt, kes oma töös puutuvad kokku NTI-dega

Pöördunud teenusele omal soovil, sealhulgas pereliikme, sõbra jne soovitusel.

Kliendi teenusele suunamisel tuleb võimalusel arvestada tema poolt toimepandud süütegude iseloomu ning mitte suunata isikut, kes võib kujutada ohtu tugiisikutele või teistele klientidele.

Teenusele võib suunata inimese, keda ohustab tagasilangemine narkootikumide tarvitamisele.

5. Nõuded teenuse osutamiseks

5.1 Teenuse koordinaator

On läbinud kahjude vähendamise täiendkoolituste õppekava kahjude vähendamise valdkonna spetsialistidele (TAI) kahe aasta jooksul peale tööle asumist. Lisaks on läbinud vähemalt 16 tunni ulatuses projektijuhtimise koolitusi ja/või omab eelnevat juhtimise kogemust. Samuti on soovitatav läbida koolitus või infopäev personalitöö, tööõiguse, tööohutuse ja töötervishoiu valdkonnas.

Teenuse koordinaator:

1. vastutab teenuste osutamise, töökorralduse (sh sisekorra eeskirjade koostamine ja kehtestamine) ja aruandluse eest ning tegeleb personali arendamise küsimustega;
2. koostab töötajatele ametikirjeldused ja igakuised töögraafikud;
3. vastutab töötervishoiu- ja tööohutusalase töö korraldamise eest, sh riskianalüüsi koostamise ja riskide maandamise tegevusplaani koostamise ja täitmise eest;
4. korraldab töötajate baas- ja täiendkoolitustel osalemise, töötervishoiuarsti juures tervisekontrolli ja esmaabi koolituse, vajadusel töötajatele profülaktilise ravi korraldamise

eest;

5. koostab aasta tööplaani ja tagab teenuse osutamise vastavalt teenuse kirjeldusele;
7. tegeleb teenuse kvaliteedi arendamisega ning jälgib kvaliteediindikaatorite täitmist;
8. tagab, et tööülesandeid täites on töötajad narkootiliste ainete- ja alkoholi joobetunnusteta;
9. tagab teenuse osutamise nõuetekohase dokumenteerimise.

5.2 Tugiisikule esitatavad nõuded

Teenust võivad osutada tugiisikud, kellel on:

- vähemalt keskharidus; soovitatavalt haridus (bakalaureus või magister) sotsiaalteaduste valdkonnas sh sotsioloogia, sotsiaaltöö, sotsiaalpoliitika, psühholoogia;
- eelnev kogemus töös sihtgrupiga (NTI-d, õigusrikkujad, enim haavatavad sihtgrupid);
- soovitatavalt kogemusnõustamise oskused (läbitud kogemusnõustaja koolitus);
- tugiisiku oskused (läbitud tugiisiku koolitus)
- võrgustikutöö oskus (koostöö politsei, sotsiaaltöötaja jt spetsialistidega);
- hea pingetaluvus;
- soovitatavalt eesti ja vene keele valdamine suhtluskeele tasandil;
- valmisolek väljatöös, kohtumisteks väljaspool kontoripinda.

Tugiisik **läbib kahe aasta jooksul** peale tööle asumist TAI kahjude vähendamise täiendkoolituste õppekava kahjude vähendamise valdkonna spetsialistidele.

NB! Kui töötaja on alles baaskoolitust läbimas, töötab ta esimesed 2 kuud vähemalt 2 aastat praktiseerinud ja baaskoolituse läbinud tugiisiku supervisiooni all.

Tugiisikuna saab töötada teovõimeline isik alates 18 eluaastast (sh ka endine uimastitarvitaja).

5.3 Tugiisiku töö põhimõtted

Tugiisik juhindub töös kliendiga nõustamise alustest.

Nõustamine tähendab:

- NTI-ga toetavate suhete loomist,
- eesmärgistatud vestluse pidamist,
- NTI tähelepanelikku ärakuulamist,
- NTI abistamist tema läbielamiste sõnadesse panemisel,
- NTI-le korrektse informatsiooni andmist,
- abi teadlike otsuste tegemisel;
- abi tugevate külgede äratundmisel ja arendamisel.

Teenusega liitumisel pakub tugiisik kliendile abi:

- Suhtlemisel erinevate ametiasutustega
- Dokumentide vormistamisel (ID-kaart, elamisluba, selle taotlemine ja pikendamine)
- Öömaja, varjupaiga või sotsiaalmajutusüksuses koha taotlemisel
- Sotisaaltoetuste taotlemisel
- Töövõimehindamise dokumentide täitmisel
- Töötukassa teenustele registreerimisel
- CV koostamisel ja tööotsimisel
- Võlanõustamisele suunamiselt
- Õiguslastele teenustele suunamisel
- Tööõiguslastele teenusele suunamisel
- Psühholoogilisele nõustamisele suunamisel
- Kogemusnõustamist kvalifikatsiooni olemasolul
- Infot arstiabi saamise võimalustest sh ravikindlustusega isikutele
- Infot nõustamis-, ravi ja rehabilitatsiooniteenuste kohta ning abi teenusele pöördumisel

Juhul, kui NTI avaldab soovi kohe pöörduda ravile, aga ei tea kuhu, aidatakse tal leida sobilikud võimalused, kohad ja ajad ning toetatakse teda kuni ravini jõudmiseni välja. Juhul, kui NTI ei soovi kohe pöörduda ravile, jäädakse teda toetama muudes küsimustes kuni olukorra paranemiseni või huvi tekkimiseni ravile pöördumise vastu.

Soovitavalt on ühel täiskoormusega töötaval tugiisikul 12-25 klienti. Võimalik klientide arv sõltub kliendiga töötamise intensiivsusest (kui sageli kohtutakse, suheldakse telefoni või sotsiaalmeedia teel, külastatakse ametiasutusi), tugiisiku kogemusest jne.

NB! Teenuse osutaja ja tugiisik tagavad, et tööülesandeid täites ei tarvita tugiisik narkootilisi aineid ega alkoholi ja neil puuduvad töö ajal tarvitamise jääknähud kuna selline käitumine seab ohtu tugiisiku suhte kliendiga ning tähendab töölt kõrvaldamist.

Tugiisik on kättesaadav politseile ja teistele ametkondadele telefoni ja e-kirja teel. Erinevalt Harjumaa ja Ida-Virumaa regioonidest ei ole Lääne-Virumaal tugiisik valves.

5.4 Nõuded ruumidele

1. Tugiisikuteenuse osutamise koha ruumid (edaspidi ruumid) võivad paikneda tervishoiu-, sotsiaal-, äri- või üldkasutatavas hoones.
2. Elumajja saab teenust planeerida nii, et sissepääs teenuse ruumidesse on elanike korterite sissepääsudest eraldi.
3. Teenus peab asuma kergesti ligipääsetavas kohas.
4. Teenuse osutamise kohas peavad olema vähemalt järgmised ruumid:
 - a. üks nõustamise ruum (pindalaga 1 x 12 m²);
 - b. tualettruum;
 - c. lukustatav kapp paberkandjal isikuandmete säilitamiseks.
5. Teenuse osutamise koha ruumid ja sisseseade võivad olla ühiskasutuses tervishoiu- või sotsiaalteenuse osutajaga.
6. Vastuvõturuum ei peaks paiknema ehitise keldrikorrusel, ruumi kõrgus peab olema vähemalt 2,5 meetrit.
7. Ruumides on lubatud kasutada neid ehitus- ja viimistlusmaterjale, mille terviseohutus on tõendatud ja mis vastavad tootja poolt ette nähtud kasutusotstarbele.
8. Nõustamise ruum peab olema tegevusele vastava funktsionaalse lahendusega ning võimaldama privaatsust ja konfidentsiaalsust. Ruumide planeerimisel peab arvestama, et meeskonnal oleks võimalik jälgida sissepääsu ning ruumides toimuvat, va need ruumid, milles toimub individuaalne nõustamine.
9. Kohustuslik on turvameetmete rakendamine sh valvesignalisatsiooni ja paanikanupu olemasolu.
10. Välisuks peab olema lukustatav.
11. Ruumides peab olema küte, soe ja külm vesi ning kanalisatsioon.
12. Kõikides ruumides on nõutav tehisvalgustus.
13. Nõustamise ruumis peab olema telefoniside ja ühenduse võimalus arvutivõrguga.

6. Suunamine ametkondade poolt

Teenus on vabatahtlik, NTI-l on õigus keelduda kohtumisest tugiisikuga. Nii ametnike kui ka tugiisikute ülesandeks on julgustada NTI-d võtma vastu abi.

6.1 Suunamine kainestusmajast Tallinnas

Teenusele suunatakse politsei poolt kainestusmajja (Merelahe tee 4, Tallinn) toimetatud isikud (narkojoove), kelle suhtes politsei menetlust ei alusta (Väärteomenetluse seadustik §3'1 lg 3 alusel). Tugiisikuteenus peab olema politseile kättesaadav ööpäevaringselt.

Kainestusmaja töötaja võtab tugiisikuga ühendust 1,5-1 tundi enne NTI vabastamist. Ühendusel võtmisel antakse tugiisikule teada kliendi vabanemise aeg (kainestusmaja), kliendi asukoht (sündmuskoht), kliendi keel ja sugu, võimalusel sissekirjutuse staatus.

Kliendi kohta tugiisikule täpsemat infot ei anta ning klient võib ise otsustada, kas ta on nõus temaga kohtuma. Kainestusmajas on olemas ruum, mida tugiisik saab esimesel kohtumisel kasutada ning seal on olemas hädaabi väljakutse nupud.

6.2 Suunamine sündmuskohalt ja politseijaoskonnast Harjumaal ja Ida-Virumaal

Politseil on võimalik suunata tugiteenusele ka sündmuskohalt või politseijaoskonnast. Selleks võtab politsei töötaja tugiisikuga ühendust ning palub võimalikult kiiresti sündmuskohale kliendiga kohtumiseks tulla. Politsei töötajal ei ole reeglina võimalik jääda sündmuskohale tugiisikut ootama.

Kui NTI-d ei viida sündmuskohalt kainestusmajja kainenema ega algatata menetlust, annab politsei töötaja narkootikumide tarvitajale infolehe tugiisiku kontaktidega ning julgustab iseseisvalt teenusele pöörduma.

6.3 Koostöö kinnipidamiskeskusega Tallinnas

Kinnipidamiskeskus asub aadressil Linnaaru tee 5/1, 75322 Rae vald.

Vähemalt kuuks ajaks etteulatuvalt koostatakse teenuse osutajate poolt eraldi valvegraafik. Valves olev tugiisik või koordinaator kontakteerub igal laupäeval vahemikus 9.-10.00 kinnipidamiskeskuse korrapidajaga telefonil nr 612 4610. Korrapidaja annab teada, kas kinnipidamiskeskuses on hetkel potentsiaalseid SÜTIKu kliente, kes on huvitatud tugiisikuga kohtuma. Kui kliente on, tuleb tugiisik nendega vestlema laupäeval vahemikus 9.-11.30 või 13.-16.00. Peale vestlust kinnipidamiskeskuses jätkab tugiisik tööd kliendiga ka väljaspool kinnipidamiskeskust kui klient seda soovib.

Koostöö kinnipidamiskeskusega tasustatakse sarnaselt politsei väljakutsega.

Vaata ka Lisa 1.

6.4 Koostöö politseiga Lääne-Virumaal

Teenus on vabatahtlik, narkootikume tarvitaval inimesel on õigus keelduda kohtumisest tugiisikuga. Nii politsei töötajate kui ka tugiisikute ülesandeks on julgustada inimest võtma vastu abi.

Suunamine politsei poolt

1. Menetlev ametnik tutvustab SÜTIKut ja selgitab liitumise tingimusi SÜTIKu voldiku ja suunamisjuhendi abil.
2. Liitumise korral allkirjastab NTI kohapeal nõusolekulehe, millel kajastub mh informatsioon, kuhu ja millal peab ta pöörduma.
3. Menetlev ametnik jagab infot liitumise kohta tugiisikuga e-posti teel saates talle krüpteerituna NTI poolt allkirjastatud nõusolekulehe, kuid vastutus kuu aja jooksul tugiisikuga ühendust võtta jääb kliendile.
4. Kui NTI ei võta kuu aja jooksul ise tugiisikuga ühendust, püüab tugiisik temaga ise ühe nädala jooksul kontakti saada ning palub tal kohtumisele tulla. Kui kontakti võtmine ei õnnestu või NTI keeldub koostööst, saadab tugiisik sellekohase info menetlevale ametnikule kasutades NTI-le viitamiseks nõusolekulehel olevat väärtemenetluse numbrit. Kogu edasises kirjalikus meilivahetus NTI osas kasutatakse konkreetsele isikule viitamiseks väärtemenetluse numbrit, mis võimaldab vältida isikuandmete vahetamist krüpteerituna.

5. Peale esimest kohtumist kinnitab tugiisik kirjalikult e-posti teel menetlejale, et suunatud NTI on programmiga liitunud.
6. Tugiisik viib esimesel või teisel kohtumisel (sõltuvalt NTI valmisolekust) inimesga läbi riskihindamise ja suunab vajadusel psühhiaatri vastuvõtule (mis võib toimuda e-konsultatsioonina).
7. Koos tugiisikuga püstitatakse lähemad ja kaugemad eesmärgid.
8. Programm kestab 12 kuud, kuid **10 kuu möödumisel** annab tugiisik menetlejale kirjalikku tagasisidet kliendi käekäigu kohta e-posti teel kasutades isikule viitmiseks väärtetemenetluse numbrit.
9. Tugiisik kohtub NTI-ga vähemalt iga kolme kuu tagant, täidetakse uuesti riskihindamisankeet ning vaadatakse üle lähemad ja kaugemad eesmärgid.
10. Kui NTI lahku programmist enne määratud aega või tugiisik ei saa temaga kontakti, informeerib tugiisik sellest menetlejat kirjalikult e-posti teel viidates taas väärtetemenetluse numbrile.

Lääne-Virumaal toimib SÜTIK vaid tööajal (E-R kl 9.-17.00 või vastavalt konkreetsele kokkuleppele), st väljakutseid tugiisikule patrullpolitsei poolt teha ei saa. Patrull saab siiski jagada SÜTIKu infomaterjali ja soovitada vajadusel programmiga liituda. Sellisel juhul on liitumine vabatahtlik ning tagasisdestamise kohustus NTI kohta puudub.

6.5 Koostöö Tallinna avavanglaga

Suunatakse kinnipeetav:

- kes tunnistab narkootiliste ainete sõltuvust või kuritarvitamist
- kellel on oht tagasilangusele
- kes asub elama Harjumaale, Ida-Virumaale või Lääne-Virumaale olenemata rahvastikuregistri sissekirjutusest
- tähtaegselt vanglast vabaneja
- tingimisi enne tähtaega ja karistusjärgse käitumiskontrolli alla vabaneja
- 3 kuud enne tingimisi tähtaja vabanemise kuupäeva avanemist ja 3 kuud enne karistuse lõppu
- tingimisi enne tähtaega vabastamise menetluse algatamisel

Teenuse osutamine

1. Inspektor-kontaktisik/sotsiaaltöötaja võtab teenuseosutajaga ühendust saates läbi dokumendihaldusprogrammi Delta kinnipeetava allkirjastatud isikuandmete edastamise nõusoleku vormil.
2. Teenuse koordinaator vastab hiljemalt 10 päeva jooksul, andes teada tugiisiku nime, mille teenusele suunaja edastab vabanejale.
3. Teenuse koordinaator teavitab teenusele suunajat vähemalt 5 tööpäeva enne planeeritavat vanglasse tulemise kuupäeva.
4. Teenusele suunaja broneerib ruumi, teavitab kinnipeetavat ning korraldab tugiisikule pääslasse vastu minemise ja saatmise.

5. Peale kohtumist annab tugiisik 5 tööpäeva jooksul teenusele suunajale lühiülevaate kohtumisel arutletud teemadest ning vajadusel võimaliku järgmise kohtumise aja.
6. Tugiisik kohtub vanglas vabanejaga kolme kuu jooksul kahel korral, vajadusel rohkem.
7. Tingimisi enne tähtaega ja karistusjärgse käitumiskontrolli alla vabanejaga tuleb tugiisik vanglasse kohtuma peale kohtult positiivse vabanemise otsuse saamist.
8. Teenusele suunaja teavitab teenuse koordinaatorit kinnipeetava ennetähtaegsest vabanemisest või mittevabanemisest.
9. Positiivse otsuse korral tuleb võimalusel tugiisik vanglasse vabanejaga kohtuma või lepitakse kokku kohtumine peale vabanemist.
10. Juhul, kui isik ei vabane karistuse kandmisest enne tähtaega teeb inspektor-kontaktisik uue suunamise 3 kuud enne kinnipeetava järgmise ennetähtaegse vabanemise menetluse algatamisel või kolm kuud enne karistuse lõppu.

Vt ka Lisa 4,5.

6.6 Koostöö Viru vanglaga

Suunatakse kinnipeetav:

- kes tunnistab narkootiliste ainete sõltuvust või kuritarvitamist
- kellel on oht tagasilangusele
- kes asub elama Harjumaale, Ida-Virumaale või Lääne-Virumaale olenemata rahvastikuregistri sissekirjutusest
- tähtaegselt vanglast vabaneja
- tingimisi enne tähtaega ja karistusjärgse käitumiskontrolli alla vabaneja
- 3 kuud enne karistuse lõppu
- tingimisi enne tähtaega vabastamise menetluse algatamisel

Teenuse osutamine

1. Inspektor-kontaktisik/sotsiaaltöötaja võtab teenuseosutajaga ühendust saates läbi dokumendihaldusprogrammi Delta vabaneja andmed ja allkirjastatud isikuandmete edastamise nõusoleku vormil.
2. Teenuseosutaja vastab hiljemalt 10 päeva jooksul andes teada tugiisiku nime ja kontaktandmed, mille teenusele suunaja edastab vabanejale.
3. Tugiisik annab teenusele suunajale teada vähemalt 5 tööpäeva enne vanglasse tulemist.
4. Teenusele suunaja broneerib ruumi, teavitab kinnipeetavat ning selgitab vajaduse minna tugiisikule pääslasse vastu.
5. Peale kohtumist annab tugiisik 5 tööpäeva jooksul teenusele suunajale lühiülevaate kohtumisel arutletud teemadest ning vajadusest järgmiseks kohtumiseks.
6. Tugiisik kohtub vanglas vabanejaga kolme kuu jooksul kahel korral, vajadusel rohkem.
7. Tingimisi enne tähtaega ja karistusjärgse käitumiskontrolli alla vabanejaga tuleb tugiisik vanglasse kohtuma peale kohtult positiivse vabanemise otsuse saamist.
8. Kohtuotsusest teada saamisel edastab teenusele suunaja info tugiisikule.
9. Positiivse otsuse korral tuleb võimalusel tugiisik vanglasse vabanejaga kohtuma või lepitakse kokku kohtumine peale vabanemist.
10. Juhul, kui isik ei vabane enne tähtaega tehakse uus suunamine kinnipeetava järgmise enne tähtaegse vabanemise korral või karistuse lõppedes.

Vaata ka lisa 2, 3.

6.7 Koostöö prokuratuuriga

1. Prokurör võib NTI suunata programmi SÜTIK kui prokuröril on enne kriminaalmenetluse tingimusliku lõpetamise määrase koostamist teada, et isikut võib sõltuvushäire ravi või selle häire kontrolli all hoidmisega mõjutada edaspidi hoiduma süütegude toimepanemisest.
2. Kui NTI on suunatud programmi prokuratuurist, **ei ole programmis osalemine talle vabatahtlik**, vaid ta on võtnud omale kohustuse.
3. Peale programmi suunamist võtab NTI **viie tööpäeva jooksul** ühendust vastavalt oma elukohale kas Harjumaa, Lääne- või Ida-Virumaa teenuseosutajaga. Muudest piirkondadest NTI puhul võtab NTI ühendust programmi Tallinna esindusega.
4. Teenusele suunamise kohta saadab prokurör määrase regioonipõhisele SÜTIKu üldadressile. Muudest piirkondadest NTI puhul edastatakse info NTI kohta programmi Tallinna e-postile sutik.tallinn@narko.ee
5. Peale kliendi poolset ühenduse võtmist lepib tugiisik temaga kokku esimese kohtumise, mille jooksul selgitab talle protseduurireegleid ja programmi toimimise põhimõtteid.
6. Kui **viis tööpäeva** peale määrase laekumist programmi e-postile ei ole klient SÜTIKuga ühendust võtnud, on SÜTIKu koordinaator kohustatud sellest teada andma prokurörile e-posti teel ning tema juhtum võetakse uuesti menetlusse.
7. Peale SÜTIKuga ühenduse võtmist peab tugiisik suunama kliendi psühhiaatrilisele hindamisele. Psühhiaatrilist hindamist viib läbi SA Viljandi Haigla. Hindamine viiakse läbi vastavalt võimalusele kas kontaktset või kaugvastuvõtnuna veebi vahendusel. Hindamise läbiviimiseks peab tugiisik leppima kokku psühhiaatriga aja ning vajadusel tagama kliendile selleks ajaks võimaluse kasutada arvutit ja privaatsset ruumi juhul kui kliendil endal seda võimalust pole.
8. Peale psühhiaatrilist hindamist annab psühhiaater üldsõnalised soovitusel, kas ja millist ravi või teenust NTI vajab. Tugiisikul ei ole ligipääsu NTI terviseandmetele tema digiloos.
9. Kui hindamise alusel soovitatakse ravi, tuleb NTI-l alluda talle määratud ravile ning täita seda vastavalt raviasutuse poolt ette nähtud ja NTI-ga kokkulepitud kavale.
10. Ravikohustuse täitmisenä tuleb käsitleda ravi ükskõik millises vormis st nii opioidsõltuvuse asendusravi, lühiajaline statsionaarne võõrutusravi, pikaajaline statsionaarne võõrutusravi, ambulatoorne ravi- ja järelravi. Ravikohustust võib täita ükskõik millise vastavat tervishoiuteenust osutava hoiuteenuseosutaja juures. Soovi korral võib NTI valida tasulise ravi, kuid sellisel juhul katab ta kõik raviga seotud kulud ise.
11. Kõikidelt NTI-delt võetakse nõusolek, et prokuratuur, sotsiaalprogrammi läbiviija, ravivajaduse hindaja ja raviteenuse osutaja võivad omavahel vahetada NTI-d puudutavat infot sh ravivajaduse hindamise läbimise kohta (läbitud või mitte) ja soovitatud ravi või muu abiteenuse kohta (viibib teenusel või mitte, ravi läbitud või mitte), mis on seotud kriminaalmenetluse lõpetamise tingimuseks seatud kohustuste täitmisega. NTI terviseseisundiga seotud andmeid osapooled omavahel ei vaheta.
12. Kohustuste „mitte tarvitada narkootilisi ja psühhotroopseid aineid“ täitmise kontrolliks teeb prokuratuur järelepäringu ühe aasta pärast karistusregistrisse. Täiendavaid andmeid kohustuse täitmise kohta koguda ei ole vaja.
13. Sotsiaalprogrammi läbimise ja muude asjakohase kohustuste (ravivajaduse hindamise ja ravikohustuse täitmine) kohustuse täitmise kohta saab prokuratuur info programmi SÜTIK tugiisikult ühe aasta möödudes alates kriminaalmenetluse tingimuslikust lõpetamisest.
14. Prokuratuuri poolt suunatuna peab NTI osalema programmis vähemalt 12 kuud. Kui 12 kuu möödumisel ravi veel kestab, loetakse programm lõpetatuks.

Vaata ka Lisa 6,7.

6.8 Koostöö kriminaalhooldusega

- Programmiga liituvad need kriminaalhooldusalused, kelle kohtuotsuses on märgitud endale võetud kohustus osaleda programmis SÜTIK või kellele kriminaalhooldaja on soovitanud SÜTIKuga liituda vabatahtlikult.
- **Kohtuotsuse alusel liitunud kriminaalhoolduse kohustused:**
 1. Kuu aja jooksul peab kriminaalhooldusalune tooma kriminaalhooldajale tugiisikuga kokkulepitud tegevuskava selleks ettevalmistatud ametlikul asutuse vormil vähemalt ühe kuu ulatuses.
 2. Minnes järgmisele kohtumisele kriminaalhooldajaga, on kriminaalhooldusalusel kaasas täidetud ametlik vorm juba läbi viidud tegevuste kohta ja planeeritud tegevused edaspidiseks (1-3 kuu ulatuses).
 3. Kliendid, kes on kohtu poolt kohustatud programmis osalema, peavad seda tegema vähemalt 12 kuu jooksul. Riskihindamine selle kliendiga peab tugiisiku poolt olema läbi viidud aasta jooksul iga kolme kuu tagant ning tugiisik esitab kokkuvõtte kliendi toimetulekust peale aasta möödumist kriminaalhooldajale vabas vormis ametlikul asutuse vormil.
 4. Juhul, kui klient loobub programmis osalemast enne tähtaegselt (ei tule kokkulepitud kohtumisele selleks ettenähtud ajal ega teavita sellest tugiisikut), teavitab tugiisik sellest ka kriminaalhooldajat kirjalikult e-meili teel.
- Kliendid, kes on liitunud programmiga vabatahtlikult kriminaalhooldaja soovitusel, võivad kokkuleppel tugiisikuga lõpetada osalemise ka varem, kuid ka neil on soovituslik esitada kriminaalhooldajale programmi tegevuskava nende enda huvides.
- Juhtumipõhiste situatsioonide lahendamiseks võivad kriminaalhooldaja ja tugiisik omavahel kontakteeruda nii telefoni kui ka e-meili teel, kuid vältimaks kliendil õpitud abituse tekkimist, jääb talle kohustus viia ise vajalikud dokumendid kriminaalhooldajale. Vajadusel võib seda dubleerida tugiisik ka e-meili teel.

Vaata ka Lisa 8, 9, 10.

7. Transport

Kohtumistele õigeaegselt kohale jõudmiseks saab tugiisik kasutada ühistransporti, isiklikku sõiduvahendit või vajadusel taksot/sõidujagamisteenust (kohale jõudmiseks piiratud aeg, öine kellaaeg, linnatranspordiga katmata ala). Taksoga võib sõita teenuse osutamise piirkonna piires selleks ettenähtud eelarvet ületamata. Kui takso/sõidujagamisteenuse kasutamine ei ole hädavajalik, kasutab tugiisik ühistransporti või oma autot, mille kulud kaetakse vastavalt organisatsioonis kehtestatud kulude hüvitamise korrale.

NB! Palume arvestada, et isikliku autoga kliente sõidutades võib tugiisik seada ohtu nii iseenda kui ka kliendi turvalisuse (nt avarii, kliendi ebaadekvaatne käitumine), samuti võib see süvendada kliendis õpitud abitust. Otsus transpordi vahendi osas tuleb langetada juhtumipõhiselt ning vajadusel tuleb nõu pidada koordinaatoriga.

8. Kvaliteedi hindamine

8.1 Riskihindamine

Iga kliendi puhul mõõdetakse programmi tulemust läbi riskihindamise instrumendi, mida täidetakse iga kolme kuu tagant. Riskihindamise osaks on narkootikumide tarbimise ulatust mõõtev instrument DUDIT, mida täidetakse alguses, 6 kuu ja 12 kuu järel.

Võimalikud tulemusindikaatorid ning nende mõõtmine:

- Riskihindamine ehk NTI elukvaliteedi muutus (sotsiaal-psühholoogiline küsimustik programmi suunatud isikule kohe esimestel kohtumistel, seejärel iga kolme kuu tagant);
- Aine tarvitamisest loobumine või tarvitamise sageduse vähenemine (DUDIT programmi suunatud isikule kohe esimestel kohtumistel, 6 ja 12 kuu järel). DUDIT testi täitmine on kohustuslik.

Riskihindamisankeet on tugiisiku töövahend, mille täitmist kontrollitakse pisteliselt TAI poolt sealjuures isikuandmeid käsitlemata.

8.2 Kvantitatiivne kuuaruanne

Kõik teenuse osutajad esitavad iga kuu 7. kuupäevaks kvantitatiivse kuuaruande, millel kajastub klientide arv, nende sugu, emakeel ja info selle kohta, kuidas nad on programmi jõudnud. Kvantitatiivset aruannet võrreldakse lepingus oleva mahuplaani ja töötajate koormusega ning tehakse vajadusel korrektiive.

Samuti sisaldab kvantitatiivne aruanne infot valvegraafiku ja tugiisikute valvete arvu kohta, väljakutsete ja esmase abi osutamise kohta.

8.3 Kvalitatiivne kvartaliaruanne

Kvalitatiivses aruandes annavad teenuse osutajad tagasisidet programmi üldise toimimise kohta. Kirjeldatakse programmiga seotud õnnestumisi ja probleeme, koolitusvajadust ja koostööd partneritega. Aruanne sisaldab juhtumianalüüsi ja tagasisidet klientidelt. Kvartaliaruannet esitatakse kord kvartalis 20. kuupäevaks kvartalile järgneval kuul.

8.4 Finantsaruanne

Finantsaruanne esitatakse TAI-le iga kuu kohta ning selle põhjal kontrollitakse eelarve sihipärast kasutamist.

Kõikide aruannete esitamiseks on välja töötatud vastav vorm, mis on teenuse osutaja lepingu lisa.

9. Teenuse osutamise dokumenteerimine

Tugiisik kasutab teenuse osutamiseks koostatud dokumentide vorme, mis on kajastatud lepingu lisades ning mille rakendamine on lahti seletatud tugiisiku töö kirjelduses. Samuti dokumenteerib tugiisik tööd vastavalt oma tööandja kehtestatud korrale ja teeb sissekandeid oma asutuse standardi kohastes dokumentidesse ning riskihindamise ankeeti. Dokumentidesse kantakse sisse iga kohtumise kohta: kliendi ees- ja perekonnanimi, kuupäev, kellaaeg, kohtumise lühike kirjeldus (nt pöördumise probleem, lühikokkuvõtte tulemustest), järgmise kohtumise aeg.

Andmete kirjapanekul võetakse arvesse kõiki konfidentsiaalsusele esitatavaid nõudeid. Kui teenust osutatakse ning dokumenteeritakse isikustatult, on teenuseosutaja kohustatud järgima isikuandmete kaitse seaduses kehtestatud nõudeid.

Iga kuu lõpus edastab tugiisik organisatsiooni koordinaatorile info tema poolt sooritatud töö kohta järgmiselt:

- Klientide arv, kellega on alustanud tööd (sh mehed ja naised eraldi, samuti emakeel);
- Kuidas on klient teenusele jõudnud (politsei suunamisel, vabatahtlik liituja jne);
- Klientide arv, kes on teenuselt lahkunud ja mis põhjusel;
- Klientide arv, kes on liikunud teise tugiisiku teenusele;
- Mitmel väljakutsel on käinud, kus täpselt ja mis kell;
- Mitmel korral on olnud valves;
- Tšekid esmase abi osutamise kohta kliendile.

Organisatsiooni poolne SÜTIKu koordinaator sisestab andmed organisatsiooni aruandesse ning esitab need vastavalt lepingus ettenähtud korrale TAI-le.

Aktiivseks kliendiks programmis loetakse inimest, kellega tugiisikul on olnud vähemalt üks kontakt viimase kolme kuu jooksul. Kui kolme kuu jooksul peale viimast kontakti ei ole tugiisik ega ka klient olnud omavahel ühenduses (nt klient ei vasta telefonile, on kolinud vms põhjusel), loetakse klient nõ passiiivsete klientide nimekirja ning tugiisik ei ole kohustatud temaga kontakti otsima. Samas on soovitatav ka peale kolme kuu möödumist kliendiga kord kuus kontakti otsida.

Kui kliendiga ei ole kontakti saadud kuue kuu jooksul, märgitakse ta aruandesse kui teenuselt lahkunud klient. Samas võib klient alati uuesti teenusega liituda.

10.Valvegraafik

Tallinnas ja Harjumaal

Kuna teenus on kliendile ja politseile kättesaadav 24 tundi ööpäevas, kaetakse kõik ööpäevad valvegraafikuga. Ühe valvekorra pikkus on kuus tundi ning ööpäevas on neli valvekorda. Kuus on kokku kuni 124 valvekorda. Valvekorrad tasustatakse põhitööajast eraldi. Põhitööaja graafik ei tohi kattuda valvegraafikuga.

Ida-Virumaal koostatakse valvegraafikud vaid tööaja välisele ajale, st tööpäevadel kl 16.00-8.00 ja nädalavahetustel ning riigipühadel 24h. Valvegraafik on jaotatud 8h tsükliteks (vastavalt argipäevadel kl 16.00-24.00, 24.00-08.00 ning nädalavahetusel 8.00-16.00, 16.00-24.00, 24.00-08.00). Tööajal toimuvaid väljakutseid eraldi ei tasustata.

Lääne-Virumaal toimib SÜTIK vaid argipäevadel tööajal. Valvegraafikut ei koostata ja väljakutseid ei toimu. Kohtumised lepitakse tugiisikuga eelnevalt kokku nii teenusele suunaja kui ka klientidega.

11.Koostöö ja kohtumised

Teenuse osutamist rahastab Tervise Arengu Instituut, igas teenuse osutamise piirkonnas on organisatsiooni poolt määratud koordinaator, kes juhib tegevust ning jälgib eelarve sihipärast kasutamist. Toimuvad koostöökohtumised, kus tutvustatakse erinevaid tarvitajatele mõeldud või neid

abistavaid teenuseid, viiakse läbi juhtumite arutelu. Vajadusel kaasatakse kohtumistele politsei esindajaid või teisi vajalikke koostööpartnereid. Grupisupervisioon, kus osalevad kõik SÜTIKu tugiisikud, toimub kord kahe kuu tagant ning selle korraldab TAI. Igale tugiisikule on ette nähtud üks individuaalne supervisioon kvartalis, mis on kohustuslik. Kvalifitseeritud superviisori leiab teenuse osutaja arvestades võimaluse piires tugiisiku soove.

Kovisioonid toimuvad organisatsiooni siseselt vähemalt kord kuus.

12. Tugiisiku töö kirjeldus

Teenuse alustamine – esimene kohtumine politsei poolt suunatud kliendi korral

NTI ja tugiisik kohtuvad esimest korda kainestusmajas, politseijaoskonnas või sündmuskohal enne kliendi vabastamist/vabastamise hetkel. Tugiisiku ülesanne on tutvustada teenust ja sellega kaasnevat võimalusi ning selgitada välja kliendi huvi teenusega liituda. Juhul, kui klient on motiveeritud ja on vabatahtlikult nõus programmiga liituma ning ei esine tema osalemist välistavaid asjaolusid, lepatakse kokku järgmine kohtumise aeg ning temaga kontakti saamise võimalused (sh võimalused, kuidas kliendiga ühendust saada ka juhul, kui ta näiteks kaotab telefoni). Esimese kohtumise kestvus on 15 minutit kuni üks tund, sõltuvalt kliendi suutlikkusest.

Esimesel kohtumisel on eesmärgiks:

- Professionaalse ja usaldusliku suhte loomine
- Lühinfo programmi kohta
- Uue kohtumise kokku leppimine
- Kliendi kontaktide saamine

Esimene kohtumine võib toimuda:

- Kainestusmaja ruumides
- Sündmuskohal, jaoskonnas vms politseiametniku poolt nimetatud koht
- Muu koht – tugiisiku ja kliendi kokkuleppel võib kohtumine toimuda ka mõnes muus kohas näiteks nõustamiskeskuses või kohvikus. Oluline on tagada turvaline keskkond nii kliendile kui ka töötajale

Esmakohtumisel vajalikud dokumendid:

- Programmi infoleht
- Programmis osalemise kinnitus

Tugiisikul on võimalus kasutada kliendi motiveerimiseks esimeseks vestluseks erinevaid vahendeid 5 euro väärtuses – näiteks toidupakett või tasuda arve kohvikus.

Äärmisel vajadusel on tugiisikul võimalik tasuda kliendi majutus (1 öö/kuus) varjupaigas või erakorralise meditsiiniabi ühekordse visiidi eest.

Näidis

„Tere, minu nimi on (kätlemine oleks soovitatav). Aitäh et oled nõus minuga rääkima, meil ei lähe kaua. Mis sinu nimi on?“

„Kuidas sa ennast tunned? Tean omast käest/võib arvata, et kainestusmaja on üks ebameeldiv koht. Kas saan midagi praegu teha, et sul mugavam oleks? Soovid sa vett?“

„Esiteks tahan öelda, et ma ei ole politseiametnik ega sotsiaaltöötaja. Olen inimene, kellel on varem narkootikumidega probleeme olnud, kuid olen nüüd nendest vabanenud/olen inimene, kes on tarvitajatega töö raames tihedalt kokku puutunud. Olen siin selleks, et rääkida ühest huvitavast programmist, millega on võimalik su elu erinevatel viisidel paremaks muuta – saame panustada sinu tervise parandamisele. Vajadusel aidata leida elu- või töökoht, teha korda kõikvõimalik paberimajandus nagu nt isikut tõendavad dokumendid jms. Vaata, mul on selle programmi kohta flaier ka. Selle võid endaga koju kaasa võtta. Muide, selles programmis ei pea sa koheselt narkootikumidest loobuma, see jääb puhtalt sinu enda otsuseks, kas ja millal sa seda teed. “

„Ma ei hoia sind täna rohkem kinni, sul on isegi halb olla. Kas oled nõus minuga uuesti kokku saama, et saaksime pikemalt rääkida? Võiksime mingi aja ja koha kokku leppida, kui sulle sobib.“

Juhul kui sobib – „ Väga tore, teeme nii! Kas oled nõus enda telefoninumbrit andma, et saaksin sulle üks päev enne kohtumist helistada ja meelde tuletada, et meil on kokkusaamine?“

Juhul kui ei soovi aega kokku leppida – „Hästi, ma siis jätan sulle selle infolehe ja enda kontaktid, et saaksid minuga ise ühendust võtta kui soovid. Ma küll väga tahaksin su numbrit, et sulle uuesti helistada ja küsida, kas oled jõudnud selle peale mõelda, aga kui sa ei soovi anda, on see ka okei.“

„Kuidas sa koju saad? Võin sind ära visata või tellida takso, nagunii pean ise ka koju minema hakkama.“

„Oli väga tore sinuga tutvavaks saada, Ma siis helistan sulle veel, et kohtumist meelde tuletada/üle küsida kas oleksid programmist huvitatud. Kõike head sulle ja hoia ennast!“

Teenuse osutamine - teine kohtumine

Teisel kohtumisel (toimub kahjude vähendamise keskuses või muudes sobilikes ruumides) uuritakse, milliste probleemidega klient vastamisi seisab ning kuidas teda aidata. Selleks viiakse läbi ainete ning nende tarvitamise sagedust mõõtev küsimustik (DUDIT) ja riskihindamine. Tulemuste põhjal valitakse välja teema, milles klient ise soovib kõige enam muutusi näha (nt sotsiaalabi, dokumentide vormistamine, sotsiaalmajutus, toidu- ja riideabi, võlanõustamine, ravi jne).

Teise kohtumise peamised tugipunktid:

- Tutvusta programmi, sealseid võimalusi ja kliendi kohustusi programmis
- Kuula ära tema lugu ja kaardista kliendi hetkeolukord (riskihindamine)
- Küsi, mis klienti praegu tema elus kõige rohkem häirib
- Valige välja 1-2 teemat, millega edasi liikuda
- Leppige kokku edasine tegevuste plaan olukorra muutmiseks
- Leppige kokku järgmine kohtumine

Teisel kohtumisel vajalikud dokumendid:

- Riskihindamise ankeet koos programmis osalemise kinnitusega lk 1
- Flaier või visiitkaart, kuhu märgitakse järgmise kohtumise kuupäev, kellaaeg ja koht

Näidis

„Mul on väga hea meel, et sa kohtumisele tulid. Kuidas sul läinud on?“

Konfidentsiaalsus:

„Ma tahan kindlasti öelda, et kõik mis me siin räägime, jääb meie vahele. Milles ma ei saa konfidentsiaalsust lubada on olukorrad, kus ma saan teada, et kellegi elu või tervis on vahetult ohus.¹ Samuti on iga inimese kohustus lastekaitse seadusest tulenevalt teavitada abivajavast ja hädaohus olevast lapsest.² Kõik korrad, kui mul selline teavitamiskohustus tekib, annan ma sulle enne teada, kui kuhugi pöördun.“

Teenuse osutamine – alates kolmandast kohtumist

Kohtumise peamised tugipunktid:

- Rääkige, mis vahepeal on toimunud
- Vaadake üle, kuidas tegevusplaan on ellu viidud
- Leppige kokku järgmised tegevused

Teisel kohtumisel on tugisiku ülesandeks:

- Selgitada välja, kas klient on teenusest huvitatud
- Uuesti tutvustada abistamise võimalusi
- Selgitada kliendi kohustusi
- Allkirjastada kliendiga teenusel osalemise kinnitus
- Kuulata ära kliendi lugu – (riskihindamise ankeet)
- Uurida, mis klienti praegu tema elus kõige rohkem häirib
- Võtta **koos kliendiga** vastu otsus tegutsemiseks
- Leppida kokku edasine tegevusplaan
- Leppida kokku järgmine kohtumine

Kõik järgmised kohtumised toimuvad vähemalt üks kord nädalas (individuaalne, telefoni teel vms), kohtumise pikkus sõltub kliendist ja temaga tehtavast tegevusest. Kohtumistel tehtav töö põhineb riskihindamises välja tulnud ning kliendiga kokku lepitud vajadusi silmas pidades. Tulemusi hinnatakse riskihindamise abil iga kolme kuu tagant, et läbi selle markeerida toimunud muutusi.

Kohtumiste korraldamisel on oluline, et iga eelmise kohtumise lõpus lepitakse kokku järgmine kohtumine. Kohtumised võivad toimuda nõustamiskeskuses või ka muus kliendiga kokkulepitud kohas. Kohtumistel arutab tugisik kliendiga, mis vahepeal on toimunud. Koos vaadatakse üle, kuidas on õnnestunud ellu viia eelnevalt kokkulepitud tegevusplaan ning lepitakse kokku järgmised sammud.

Kohtumise ajal (alates kolmandast) võib tugisik minna koos kliendiga tutvuma mõne talle vajaliku teenusega või näiteks dokumente vormistama.

¹ Siia kuuluvad eelkõige isikuvastased kuriteod: vägistamine, tapmine, ülliraske kehavigastuse tekitamine, jms.

² Abivajavast lapsest tuleb viivitamata teatada kohaliku omavalitsuse üksusele või lasteabitelefoni 116 111, hädasolevast lapsest hädaabinumbril 112.

Kohtumiste vältel on tugisikul võimalik pakkuda kliendile jook ja/või väike eine. Tugisiku käsutuses on rahaline ressurss äärmuslikeks hädaolukordadeks, nt kliendi paigutamiseks majutusteenusele või meditsiinilise esmaabi teenusele suunamiseks.

Lisa 1 Kinnipidamiskeskuses töötamise meelespea SÜTIKu tugiisikule

1. Kinnipidamiskeskus asub aadressil Harju maakond, Rae vald, Soodevahe küla, Linnaaru tee 5/1. Transpordi kulud sinna jõudmiseks hüvitatakse SÜTIKu eelarvest vastavalt MTÜ transpordi hüvitamise korrale.
2. Töö kliendiga toimub laupäeviti vahemikus 13.30 – 16.00. Kui kliente ei ole, võib lahkuda varem.
3. Sisenemiseks vajutad väravate taga nuppu ja ootad kuni värav Sulle avatakse.
4. Sisenemisel ütled ametnikule, et oled SÜTIKu tugiisik ja oma nime.
5. **NB!** Võtad kindlasti kaasa **isikut tõendava dokumendi**. Selle loovutad sisenemisel peauksest ametnikule ning saad tagasi kinnipidamiskeskusest lahkudes.
6. Elektroonilised vahendid jm üleliigse, sh üleriided, telefon, võtmed, taskute sisu saad ära panna lukustatavas kappi peaukse juures. Äärmisel juhul, kui soovid kaasa võtta sülearvuti, anna sellest teada marin.vaher@tai.ee laupäevale eelneval neljapäeval hiljemalt 16.00-ks.
7. Kui soovid kaasa võtta veepudeli ja midagi süüa **iseenda tarbeks**, siis need loovutad läbi valgustamiseks ametnikule ja saad tema käest tagasi peale turvakontrolli läbimist.
8. Dokumentidest võivad Sul kaasas olla:
 - SÜTIKu flaier
 - Nõusolekuleht programmis osalemiseks
 - Visiitkaart
 - Üks kirjutusvahend
 - Paar tühja A4 lehte märkmete tegemiseks
9. Peale turvakontrolli läbimist liigud ametniku saatel külastusruumi kus Sinu ja kliendi vahel on turvakaalutlustel purunematu klaassein.
10. Külastusruumi uks Sinu seljataga pannakse lukku.
11. Kui soovid nt külastada wc-d, katkestada vestluse kinnipeetavaga või lahkuda ruumist muul põhjusel, siis vajutad vastavat nuppu telefonil. Ametnik tuleb avama ust nii pea kui võimalik.
12. Kliendiga vestluse alustamiseks vajutad telefonil vastavalt tähistatud nuppu.
13. **NB!** Kinnipeetavale ei tohi vestluse jooksul anda midagi peale punktis 8 mainitud dokumentide. Keelatud esemete andmisel kinnipeetavale rikud seadust ning koostöö SÜTIKuga kahjuks peatatakse.
14. Kinnipidamiskeskuses tohib ringi liikuda vaid ametniku saatel kuna nii näeb ette sisekorra eeskiri.
15. Kinnipidamiskeskusest lahkudes ära unusta võtta kaasa oma isiklikke asju ja isikut tõendavat dokumenti.
16. Kui kinnipeetav palub Sul endale midagi tuua või võtta kellegagi ühendust, siis sellest soovist teavita Kinnipidamiskeskuse ametnikku. Ise kellegagi ühendust võtta ei tohi sel ajaperioodil kui kinnipeetav viibib Kinnipidamiskeskuses.
17. Kohtumine Kinnipidamiskeskuses on eelkõige selleks, et luua kontakt peatselt vabanema hakkava inimesega. Kui inimene avaldab selleks soovi, lepi temaga järgmine kohtumine kokku sõltuvalt tema vabanemise ajast.
18. Anna tagasisidet kohtumise kohta SÜTIKu koordinaatorile lähematel tööpäevadel.

AITÄH!

Памятка для опорного лица программы SÜTIK о порядке работы в Центре задержания

1. Центр задержания находится по адресу Harju maakond, Rae vald, Soodevahe küla, Linnaaru tee 5/1. Расходы на транспорт компенсируются из бюджета программы SÜTIK согласно порядку, установленному в НКО.
2. Работа с клиентом проходит по субботам с 13.30 до 16.00. Если клиентов нет, то можно уйти раньше.
3. Для входа нужно нажать кнопку за воротами и подождать, пока ворота не откроются.
4. На входе нужно сказать дежурному свое имя и что ты из программы SÜTIK.
5. **NB!** С собой обязательно нужно взять **удостоверяющий личность документ**. На входе документ отдаешь дежурному и получаешь обратно, когда уходишь.
6. Электронику и все остальное лишнее, в том числе верхнюю одежду, телефон, ключи, содержимое карманов и пр. оставляешь в закрывающемся на ключ шкафу у входной двери. В крайнем случае, если хочешь взять с собой компьютер, необходимо сообщить об этом по мейлу marin.vaher@tai.ee к 16.00 четверга, предшествующего субботе, в которую запланировано посещение.
7. Если хочешь взять с собой бутылку воды и что-то перекусить **для себя**, то эти вещи отдаешь дежурному на просветку и получаешь их обратно после контроля.
8. Из документов взять с собой разрешается:
 - флайер о SÜTIKe
 - лист согласия на участие в программе
 - визитку
 - одну ручку или один карандаш
 - пару чистых листов A4 для записей
9. После прохождения контроля ты вместе с дежурным идешь в помещение для встреч, в котором в целях безопасности установлено непробиваемое стекло, разделяющее задержанного и посетителя.
10. После того, как ты вошел в помещение, дверь закрывается на ключ.
11. Если тебе нужно выйти из этого помещения, например, в туалет или после завершения общения с клиентом или по другой причине, то нажми соответствующую кнопку на телефоне. Дежурный придет и откроет дверь, как только сможет.
12. Для начала общения с клиентом нажми на соответствующую кнопку на телефоне.
13. **NB!** Задержанному нельзя передавать ничего, кроме указанных в п. 8 документов. Передавая запрещенные предметы задержанному, ты нарушишь закон, и сотрудничество с программой SÜTIK будет прекращено.
14. На территории и в помещениях Центра задержания можно передвигаться только вместе с дежурным – так предусмотрено правилами внутреннего распорядка.
15. Уходя из Центра задержания, не забудь забрать свои личные вещи и удостоверяющий личность документ.
16. Если задержанный будет просить тебя что-то ему принести или связаться с кем-то, то об этой просьбе(просьбах) ты обязан сообщить работнику Центра задержания. Пока задержанный находится в Центре, тебе самому нельзя ни с кем связываться по его просьбе.
17. Цель встречи в Центре задержания – это, прежде всего, наладить контакт с человеком, которого в скором времени освободят. Если человек изъявляет желание, то назначь время и место следующей встречи, исходя из даты его освобождения.
18. Обратную связь о встрече предоставь координатору SÜTIKa в ближайшие рабочие дни.

СПАСИБО!

Lisa 2 Viru vanglas töötamise meelespea SÜTIKu tugiisikule

1. Viru vangla asub aadressil Ülesõidu 1, Jõhvi 41536.
2. Töö kliendiga toimub vastavalt kinnipeetava kontaktisiku ja tugiisiku vahel kokkulepitud ajal, eelistatult tööpäeviti vahemikus 13.00-19.30.
3. Sisenemiseks vajutad nuppu, ütled oma nime ning mis eesmärgil oled vanglasse sisenemas.
4. **NB!** Võtad kindlasti kaasa **sissepääsuloa** ja **isikut tõendava dokumendi**. Need loovutad sisenemisel pääsla ametnikule ning saad tagasi vanglast lahkudes.
5. Elektroonilised vahendid jm üleliigse, sh üleriided, telefon, võtmed, taskute sisu saad ära panna lukustatavasse kappi peaukse juures.
6. Dokumentidest võivad Sul kaasas olla:
 - SÜTIKu flaier
 - Nõusolekuleht programmis osalemiseks
 - Visiitkaart
 - Üks kirjutusvahend iseendale
 - Paar tühja A4 lehte/kaustik/märkmik märkmete tegemiseks iseendale
7. Vanglas liigud ringi ainult koos vanglaametnikuga, kes kannab vormi.
8. Peale turvakontrolli läbimist antakse sulle isikukaitsejaam, millel on roheline nupp side pidamiseks ning punane nupp hädaolukordadeks. Ära karda neid vajadusel kasutada!
9. Vangla ametnik juhatab Sind vastava üksuse külastusruumi.
10. **NB!** Kinnipeetavale ei tohi vestluse jooksul anda midagi peale punktis 6 mainitud dokumentide. Keelatud esemete andmisel kinnipeetavale rikud seadust ning koostöö SÜTIKuga kahjuks peatatakse.
11. Kui vestlus kinnipeetavaga on läbi, juhatab vangla ametnik Sind tagasi välisukse juurde.
12. Vanglast lahkudes ära unusta võtta kaasa oma isiklikke asju, sissepääsuluba ja isikut tõendavat dokumenti.
13. Kui kinnipeetav palub sul endale midagi tuua või võtta kellegagi ühendust, siis sellest soovist teavita vangla ametnikku. Ise kellegagi ühendust võtta ei tohi sel ajaperioodil kui kinnipeetav viibib vanglas.
14. Kohtumine vanglas on eelkõige selleks, et luua kontakt peatselt vabanema hakkava inimesega. Kui inimene avaldab selleks soovi, lepi temaga järgmine kohtumine kokku sõltuvalt tema vabanemise ajast.
15. Peale kohtumist täida lühike vorm vestluse kohta kinnipeetavaga ning saada see meiliga kinnipeetava kontaktisikule vanglas.
16. Anna tagasisidet kohtumise kohta SÜTIKu koordinaatorile lähematel tööpäevadel.

AITÄH!

Памятка для опорного лица программы SÜTIK о порядке работы в Вирусной тюрьме

1. Вирусная тюрьма находится по адресу Ülesõidu 1, Jõhvi 41536.
2. Работа с клиентом проходит в согласованное между контактным лицом заключенного и опорным лицом время, предпочтительно по рабочим дням в промежутке с 13.00 до 19.30.
3. На входе нажимаешь кнопку, говоришь свое имя и цель визита в тюрьму.
4. **NB!** С собой обязательно нужно взять **разрешение на вход** и **удостоверяющий личность документ**. На входе документы отдаешь дежурному и получаешь обратно, когда уходишь.
5. Электронику и все остальное лишнее, в том числе верхнюю одежду, телефон, ключи, содержимое карманов и пр. оставляешь в закрывающемся на ключ шкафу у входной двери.
6. Из документов взять с собой разрешается:
 - флайер о SÜTIKe
 - лист согласия на участие в программе
 - визитку
 - одну ручку или один карандаш для себя
 - пару чистых листов A4/папку/записную книжку для своих записей
7. На территории и в помещениях тюрьмы можно передвигаться только вместе с работником тюрьмы, который носит форму.
8. После прохождения контроля тебе выдается личный датчик защиты, на котором имеется зеленая кнопка для поддержания связи и красная кнопка для экстренной ситуации. Не бойся воспользоваться ими, если понадобится!
9. Работник тюрьмы сопроводит тебя в помещение для встреч в нужное отделение.
10. **NB!** Во время общения заключенному нельзя передавать ничего, кроме указанных в п. 6 документов. Передавая запрещенные предметы заключенному, ты нарушишь закон, и сотрудничество с программой SÜTIK будет прекращено.
11. Когда разговор с заключенным завершится, работник тюрьмы сопроводит тебя обратно к выходу.
12. Уходя из тюрьмы, не забудь забрать свои личные вещи, разрешение на вход и удостоверяющий личность документ.
13. Если задержанный будет просить тебя что-то ему принести или связаться с кем-то, то об этой просьбе(просьбах) ты обязан сообщить работнику тюрьмы. Пока заключенный находится в тюрьме, тебе самому нельзя ни с кем связываться по его просьбе.
14. Цель встречи в тюрьме – это, прежде всего, наладить контакт с человеком, которого в скором времени освободят. Если человек изъявляет желание, то назначь время и место следующей встречи, исходя из даты его освобождения.
15. После встречи заполни форму, в которой напиши кратко о разговоре с заключенным, и отошли ее на мейл контактному лицу в тюрьме.
16. Обратную связь о встрече предоставь координатору SÜTIKa в ближайшие рабочие дни.

СПАСИБО!

Lisa 3 Kinnipeetava nõusolek isikuandmete edastamiseks tugiisikuteenuse osutajale (Viru vangla)

Nõusolek isikuandmete edastamiseks tugiisikuteenuse osutajale

{regDateTime} nr {regNumber}

Käesolevaga annanvanglale nõusoleku edastada minu järgmiseid isikuandmeid:

- ees ja perekonnanimi
- isikukood või sünniaeg.....
- elukoha omavalitsusüksus ja vabanemisjärgne elukoht
- karistuse algus ja lõpp
- suhtlemiskeel
- andmed riskiteemade ja valdkondade kohta, mille osas on tugiisiku kaasamine vajalik (narkootiliste ainete sõltuvuse või kuritarvitamise tunnistamine (va kanep), oht tagasilangusele)
.....
.....
- inspektor-kontaktisiku andmed (nimi, e-post, kontaktnumber)
.....

programm SÜTIK tugiisikuteenuse osutamise ettevalmistamiseks järgmisele tugiisikuteenuse osutajale:

☐ Vabanemiskoht **Jõhvi, Kohtla-Järve** ja nende lähiümbrus: MTÜ Eesti psühhotroopsete ainete sõltlaste ühing LUNEST; asukoht Rakvere 5a, Jõhvi; telefon 57703773; teenuse koordinaator Jelena Antonova sutik.johvi@narko.ee ; www.lunest.ee.

☐ Vabanemiskoht **Narva, Sillamäe** ja nende lähiümbrus: SA Viljandi Haigla; asukoht Partisani 6, Narva; 58600372; teenuse koordinaator Anna Džalalova anna.dzalalova@vmh.ee või sutik.narva@narko.ee; www.vmh.ee

☐ Vabanemiskoht **Lääne-Virumaa**: MTÜ Convictus Eesti; asukoht L.Koidula 1, Rakvere; 5684 9887; teenuse osutaja Asti Pärnsalu asti@convictus.ee või sutik.rakvere@narko.ee; www.convictus.ee

Edastatud isikuandmete vastutavaks töötlejaks on vastav MTÜ või SA.

Edastatud isikuandmeid kasutatakse üksnes tugiisikuteenuse osutamise ettevalmistamiseks ning juhul, kui pöördun vastava teenuse osutaja poole teenuse saamiseks, siis ka teenuse osutamiseks. Olen teadlik, et mul on õigus tugiisikuteenust saada ka käesolevat nõusolekut esitamata, pöördudes otse vastava teenuse osutaja poole.

Käesolevat nõusolekut säilitatakse vastavalt vangla dokumentide säilitamisele üldisele korrale ning tähtaja möödumisel nõusolek hävitatakse.

Mul on õigus tutvuda edastatud isikuandmetega, nõuda tegelikkusele mittevastavate isikuandmete parandamist, esitada isikuandmete edastamise osas vastuväiteid ja nõuda isikuandmete töötlemise piiramist ning juhul, kui isikuandmete töötlemine ei ole seaduse alusel lubatud, siis kogutud isikuandmete töötlemise lõpetamist. Mul on õigus esitada kaebus Andmekaitse Inspektsioonile.

Mul on õigus oma nõusolek igal ajal tagasi võtta. Samas ei mõjuta nõusoleku tagasivõtmine enne tagasivõtmist toimunud isikuandmete edastamise seaduslikkust.

Edastatud isikuandmeid ei edastata kolmandatele isikutele välja arvatud juhul, kui kolmas isik töötleb isikuandmeid seadusega, välislepinguga või Euroopa Liidu otsekohalduva õigusaktiga ettenähtud ülesande täitmiseks.

Kinnitan, et olen oma nõusoleku andnud vabatahtlikult ning olen teadlik edastatavate isikuandmete kasutamise otstarbest, viisist ning eesmärkidest.

Allkiri:

Ees- ja perekonnanimi:

Kuupäev:

Lisa 4 Tallinna avavanglas töötamise meelespea SÜTIKu tugiisikule

1. Tallinna Vangla asub aadressil Linnaaru tee 5, Soodevahe küla, Rae vald, 75322.
2. Töö kliendiga toimub vastavalt kinnipeetava kontaktisiku (teenusele suunaja) ja tugiisiku vahel kokkulepitud ajal, eelistatult peale tööpäeva lõppu või nädalavahetusel.
3. Sisenemiseks vajutad nuppu, ütled oma nime ning mis eesmärgil oled vanglasse sisenemas.
4. **NB!** Võtad kindlasti kaasa **sissepääsuloa** ja **isikut tõendava dokumendi**. Need loovutad sisenemisel pääsla ametnikule ning saad tagasi vanglast lahkudes.
5. Elektroonilised vahendid jm üleliigse, sh üleriided, telefon, võtmed, taskute sisu saad ära panna lukustatavasse kappi peaukse juures.
6. Dokumentidest võivad Sul kaasas olla:
 - SÜTIKu flaier
 - Nõusolekuleht programmis osalemiseks
 - Visiitkaart
 - Üks kirjutusvahend iseendale
 - Paar tühja A4 lehte/kaustik/märkmik märkmete tegemiseks iseendale
7. Vanglas liigud ringi ainult koos vanglaametnikuga, kes kannab vormi.
8. Vangla ametnik juhatab Sind vastava üksuse külastusruumi.
9. **NB!** Kinnipeetavale ei tohi vestluse jooksul anda midagi peale punktis 6 mainitud dokumentide. Keelatud esemete andmisel kinnipeetavale rikud seadust ning koostöö SÜTIKuga kahjuks peatatakse.
10. Kui vestlus kinnipeetavaga on läbi, juhatab vangla ametnik Sind tagasi välisukse juurde.
11. Vanglast lahkudes ära unusta võtta kaasa oma isiklikke asju, sissepääsuluba ja isikut tõendavat dokumenti.
12. Kui kinnipeetav palub sul endale midagi tuua või võtta kellegagi ühendust, siis sellest soovist teavita vangla ametnikku. Ise kellegagi ühendust võtta ei tohi sel ajaperioodil kui kinnipeetav viibib vanglas.
13. Kohtumine vanglas on eelkõige selleks, et luua kontakt peatselt vabanema hakkava inimesega. Kui inimene avaldab selleks soovi, lepi temaga järgmine kohtumine kokku sõltuvalt tema vabanemise ajast.
14. Peale kohtumist täida lühike vorm vestluse kohta kinnipeetavaga ning saada see meiliga kinnipeetava kontaktisikule vanglas.
15. Anna tagasisidet kohtumise kohta SÜTIKu koordinaatorile lähematel tööpäevadel.
16. Kohtumised avavangla kinnipeetavatega toimuvad ainult vangla ruumides kuni kinnipeetava vabanemiseni.

AITÄH!

Памятка для опорного лица программы SÜTIK о порядке работы в Таллиннской открытой тюрьме

1. Таллиннская тюрьма находится по адресу Linnaaru tee 5, Soodevahe küla, Rae vald, 75322.
2. Работа с клиентом проходит в согласованное между контактным лицом заключенного и опорным лицом время, предпочтительно после рабочего дня или на выходных.
3. На входе нажимаешь кнопку, говоришь свое имя и цель визита в тюрьму.
4. **NB!** С собой обязательно нужно взять **разрешение на вход** и **удостоверяющий личность документ**. На входе документы отдаешь дежурному и получаешь обратно, когда уходишь.
5. Электронику и все остальное лишнее, в том числе верхнюю одежду, телефон, ключи, содержимое карманов и пр. оставляешь в закрывающемся на ключ шкафу у входной двери.
6. Из документов взять с собой разрешается:
 - флайер о SÜTIKe
 - лист согласия на участие в программе
 - визитку
 - одну ручку или один карандаш для себя
 - пару чистых листов A4/папку/записную книжку для своих записей
7. На территории и в помещениях тюрьмы можно передвигаться только вместе с работником тюрьмы, который носит форму.
8. Работник тюрьмы сопровождает тебя в помещение для встреч в нужное отделение.
9. **NB!** Во время общения заключенному нельзя передавать ничего, кроме указанных в п. 6 документов. Передавая запрещенные предметы заключенному, ты нарушишь закон, и сотрудничество с программой SÜTIK будет прекращено.
10. Когда разговор с заключенным завершится, работник тюрьмы сопроводит тебя обратно к выходу.
11. Уходя из тюрьмы, не забудь забрать свои личные вещи, разрешение на вход и удостоверяющий личность документ.
12. Если задержанный будет просить тебя что-то ему принести или связаться с кем-то, то об этой просьбе(просьбах) ты обязан сообщить работнику тюрьмы. Пока заключенный находится в тюрьме, тебе самому нельзя ни с кем связываться по его просьбе.
13. Цель встречи в тюрьме – это, прежде всего, наладить контакт с человеком, которого в скором времени освободят. Если человек изъявляет желание, то назначь время и место следующей встречи, исходя из даты его освобождения.
14. После встречи заполни форму, в которой напиши коротко о разговоре с заключенным, и отошли ее на мейл контактному лицу в тюрьме.
15. Обратную связь о встрече предоставь координатору SÜTIKa в ближайшие рабочие дни.
16. Встречи с заключенными открытой тюрьмы проходят только в помещениях тюрьмы до момента освобождения клиента.

СПАСИБО!

Lisa 5 Kinnipeetava nõusolek isikuandmete edastamiseks tugiisikuteenuse osutajale (Tallinna avavangla)

Nõusolek isikuandmete edastamiseks
{regNumber}
tugiisikuteenuse osutajale

{regDateTime} nr

Käesolevaga annanvanglale nõusoleku edastada minu järgmiseid isikuandmeid:

- ees ja perekonnanimi
- sünniaeg.....
- elukoha omavalitsusüksus ja vabanemisjärgne elukoht
- karistusaja lõpp
- suhtlemiskeel
- andmed riskiteemade ja valdkondade kohta, mille osas on tugiisiku kaasamine vajalik (programm SÜTIKu puhul narkootiliste ainete sõltuvuse või kuritarvitamise tunnistamine, oht tagasilangusele)
- inspektor-kontaktisiku andmed (nimi, e-post, kontaktnumber)

tugiisikuteenuse osutamise ettevalmistamiseks järgmisele tugiisikuteenuse osutajale:

☐ MTÜ Convictus Eesti; Lastekodu 6, Tallinn; üldtelefon 6414107; teenuse koordinaator Konstantin Iru, iru@convictus.ee, tel 5809 1654.

Edastatud isikuandmete vastutavaks töötlejaks on vastav MTÜ.

Edastatud isikuandmeid kasutatakse üksnes tugiisikuteenuse osutamise ettevalmistamiseks ning juhul, kui pöördun vastava teenuse osutaja poole teenuse saamiseks, siis ka teenuse osutamiseks. Olen teadlik, et mul on õigus tugiisikuteenust saada ka käesolevat nõusolekut esitamata, pöördudes otse vastava teenuse osutaja poole.

Käesolevat nõusolekut säilitatakse vastavalt vangla dokumentide säilitamisele üldisele korrale ning tähtaja möödumisel nõusolek hävitatakse.

Mul on õigus tutvuda edastatud isikuandmetega, nõuda tegelikkusele mittevastavate isikuandmete parandamist, esitada isikuandmete edastamise osas vastuväiteid ja nõuda isikuandmete töötlemise piiramist ning juhul, kui isikuandmete töötlemine ei ole seaduse alusel lubatud, siis kogutud isikuandmete töötlemise lõpetamist. Mul on õigus esitada kaebus Andmekaitse Inspeksioonile.

Mul on õigus oma nõusolek igal ajal tagasi võtta. Samas ei mõjuta nõusoleku tagasivõtmine enne

tagasivõtmist toimunud isikuandmete edastamise seaduslikkust.

Edastatud isikuandmeid ei edastata kolmandatele isikutele välja arvatud juhul, kui kolmas isik töötleb isikuandmeid seadusega, välislepinguga või Euroopa Liidu otsekohalduva õigusaktiga ettenähtud ülesande täitmiseks.

Kinnitan, et olen oma nõusoleku andnud vabatahtlikult ning olen teadlik edastatavate isikuandmete kasutamise otstarbest, viisist ning eesmärkidest.

Allkiri:

Ees- ja perekonnanimi:

Kuupäev:

Lisa 6 Infoleht prokuröridele.

KRIMINAALMENETLUSE TINGIMUSLIK LÕPETAMINE KrMS § 203 lg 1¹ ALUSEL

- Isiku kohta võib kriminaalmenetluse tingimuslikult lõpetada, kui prokuröril on enne kriminaalmenetluse tingimusliku lõpetamise määrase koostamist teada, et isikut võib sõltuvushäire ravimise või selle häire kontrolli all hoidmisega mõjutada edaspidi hoiduma süütegude toimepanemisest.
- Kahtlustavale võib määrata kõiki kriminaalmenetluse seadustiku § 202 lg 2 loetletud kohustusi, kuid minimaalselt peavad olema määratud kohustused p nr 1 ja 2. Kohustuse 3 ja 4 rakendumine sõltub ravivajaduse hindamisest.
 1. KrMS § 202 lg 2 p 5 alusel registreerima ennast hiljemalt viie tööpäeva jooksul sotsiaalprogrammi SÜTIK ja osalema selles alates määrase koostamisest kuni ühe aasta vältel.
 2. Läbida sõltuvushäire ravivajaduse hindamine ravi hindaja poolt määratud ajal KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel. Ravivajaduse hindamiseks on isik kohustatud hindajale avama Patsiendiportaal, kogu oma terviseandmed. Ravivajaduse hindamine toimub vastavalt võimalusele kas kontaktiselt või veebi vahendusel.
 3. Kui ravihindamise tulemusest lähtuvalt nähtakse ette sõltuvusravi, siis KrMS § 202 lg 2 p 4 alusel osaleda ette nähtud sõltuvusravis vastavalt raviasutuse poolt ette nähtud ja kahtlustatavaga kokku lepitud kavale.
 4. Kui ravihindamise tulemusest lähtuvalt ravivajadust ette ei nähta, siis on kahtlustataval kohustus mitte tarvitada narkootilisi või psühhotroopseid aineid vastavalt KrMS § 202 lg 2 p 4¹.
 5. Isikutele, kellele määrati ravi on soovitatav narkootiliste- ja psühhotroopsete ainete tarvitamise keeldu mitte kohaldada.
- Kui isik on vahetult enne kriminaalmenetluse lõpetamist läbinud ravivajaduse hindamise, mille alusel lõpetamise määras koostatakse, siis rakendada kohustusi p nr 1 ja 3 või 4

KRIMINAALMENETLUSE LÕPETAMISEL OLULISED ASJAOLUD

1. Kohustuste täitmise ajaks määratakse ühe aasta pikkune tähtaeg. Kui antud ajahetkeks on kohustused täidetud või täitmisel (nt ravi kestab), siis kriminaalmenetlus loetakse lõpetatuks.
2. Peale kriminaalmenetluse lõpetamise määrust edastab prokurör info kahtlustatava kohta (nime ja isikukoodi ja kriminaalmenetluse lõpetamise kuupäeva) programmi SÜTIK tugiisikutele vastavalt regioonile:
 - a. sutik.tallinn@narko.ee
 - b. sutik.narva@narko.ee
 - c. sutik.johvi@narko.ee
 - d. sutik.rakvere@narko.ee
 - e. Muudest piirkondadest kahtlustatavate puhul edastada info kahtlustatava kohta (nime ja isikukoodi ja kriminaalmenetluse lõpetamise kuupäeva) programmi SÜTIK Tallinna piirkonna tugiisikutele aadressil sutik.tallinn@narko.ee
3. Ravivajadust tuleb hinnata ainult SA Viljandi Haigla sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskus, kellel on sõlmitud ka teenuse osutamise leping teenuse rahastajaga.
4. Kõik kahtlustatavad peavad nõusolekulehel kinnitama oma allkirjaga, et ravivajaduse hindajal ehk SA Viljandi haigla psühhiaatril on juurdepääs kahtlustatava e-terviseandmetele patsiendiportaalil www.digilugu.ee, et hindamisele eelnevalt tutvuda kahtlustatava terviselooga.

5. Ravikohustuse täitmisena tuleb käsitleda ravi ükskõik millises vormis st nii opioidsõltuvuse asendusravi; lühiajaline statsionaarne võõrutusravi; pikaajaline statsionaarne võõrutusravi, ambulatoorne ravi- ja järelravi.
6. Ravikohustust võib täita ükskõik millises vastavat tervishoiu teenust osutava tervishoiuteenuse osutaja juures. Tervishoiuteenuse osutaja võib olla nii riiklikult rahastatud kui ka erameditsiini asutus, millel on tervishoiuteenuse osutamise tegevusluba.
7. Kõikidelt kahtlustatavatelt tuleb võtta nõusolek, et prokuratuur; sotsiaalprogrammi läbiviija; ravivajaduse hindaja ja raviteenuse osutaja võivad omavahel vahetada kahtlustatavat puudutatavat infot sh ravivajaduse hindamise läbimise kohta (läbitud või mitte) ja soovitatud ravi või muu abiteenuse kohta, mis on seotud kriminaalmenetluse lõpetamise tingimuseks seatud kohustuste täitmisega.
8. Kohustuste „mitte tarvitada narkootilisi ja psühhotroopseid aineid“ täitmise kontrolliks teeb prokuratuur järelepäringu ühe aasta pärast karistusregistrisse. Täiendavaid andmeid kohustuse täitmise kohta koguda ei ole vaja.
9. Sotsiaalprogrammi läbimise ja muude asjakohase kohustuste (ravivajaduse hindamise ja ravikohustuse täitmine) kohustuse täitmise kohta saab prokuratuur info programmi SÜTIK tugiisikult ühe aasta möödudes alates kriminaalmenetluse tingimuslikust lõpetamisest. Info edastatakse vastava piirkonna prokuratuuri üld e-posti aadressile.
10. Kui isik ei täida kohustusi, saab prokuratuur vastava info programmi SÜTIK tugiisikult enne ühe aasta möödumist, kui selgub, et isik ei täida talle määrusega pandud kohustusi.

KOOSTÖÖPARTNERID PROKURATUURILE

Sotsiaalprogrammi läbiviimine- sotsiaalprogrammi rahastajaks on Tervise Arengu Instituut (TAI) ja läbiviijaks TAI lepingupartnerid. Kahtlustatavad suunatakse programmi SÜTIK <https://www.narko.ee/siit-saad-abi/tugiisik-narkootikumide-tarvitajale-sutik-programm/> Programmi saab suunata sõltumata kahtlustatava elukohast, kuid teenust osutatakse Harjumaal, Lääne- ja Ida Virumaal. Teenust osutatakse eesti või vene keeles.

Ravivajaduse hindamine- Ravivajaduse hindamist viib läbi SA Viljandi Haigla sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsioonikeskus. . Teenus on kahtlustatavale tasuta. Kui ravivajaduse hindamisetulemusel selgub, et kahtlustatav vajab ravi, siis nähakse ette üks neljast pakutavast raviteenusest, milleks on: lühiajaline võõrutusravi; pikaajaline võõrutusravi; opioidsõltuvuse asendusravi;; järelravi või ka kombinatsioon erinevatest raviteenustest. Kui ravivajaduse hindamisel selgub, et kahtlustatav ei vaja ravi, kuid võib saada kasu sotsiaalteenusele pöördumisest, antakse vastavasisuline soovitus.

Raviteenus- täpsemalt raviteenuse kohta saab lugeda <https://www.narko.ee/siit-saad-abi/soltuvusravi-sh-opiodisoltuvuse-asendusravi/>. Ravi võib olla nii ambulatoorne kui ka statsionaarne. Statsionaarne võõrutusravi jaguneb omakorda lühi- ja pikaajaliseks võõrutusraviks. Võõrutusravile on võimalik pääseda mõne päeva kuni mõne nädala jooksul. Perearsti suunamist ravile saamiseks vaja ei ole. Ravi on ka ravikindlustamata isikutele tasuta või omaosalusega voodipäevatasude osas.

Toetuse saamiseks nii tarvitamisest loobumisprotsessis kui selle järel võib isik pöörduda ka psühholoogi või psühhiaatri poole omal valikul. Ravikindlustuse olemasolul ning perearsti suunamisel on psühholoogi vastuvõtt tasuta, peab maksma ainult visiiditasu 5 EUR. Muul juhul on psühholoogiline vastuvõtt patsiendile tasuline. Psühhiaatriline ravi ravikindlustatud patsiendile on tasuta ehk tasub Eesti Haigekassa.

Lisa 7 Nõusolekuleht NTI-le prokuratuuris

INFORMEERITUD NÕUSOLEKU LEHT KAHTLUSTATAVALE KRIMINAALMENETLUSE LÕPETAMISE JA MÄÄRATUD KOHUSTUSTE TÄITMISE KOHTA.

1. **Esmalt tuleb Teil võtta** ühendust programmiga SÜTIK vähemalt **viie tööpäeva jooksul** peale nõusolekulehe allkirjastamist prokuratuuris.
2. Kontakteeruge SÜTIKuga **oma reaalse elukoha alusel** ja leppige kokku esimene kohtumine.
 - Sutik.tallinn@narko.ee, tel 5884 4225 (Tallinn ja Harjumaa)
 - Sutik.rakvere@narko.ee, tel 5684 9887 (Rakvere ja Lääne-Virumaa)
 - Sutik.johvi@narko.ee, tel 5770 3773 (Jõhvi, Kohtla-Järve ja nende lähiümbrus)
 - Sutik.narva@narko.ee, 5860 0372 (Narva, Sillamäe ja nende lähiümbrus)
 - Kui elad väljaspool Harju-, Lääne- või Ida-Virumaad, võta ühendust Tallinna SÜTIKu numbril ja Teile antakse teada, millistel tingimustel saate programmis osaleda.
3. Tugiisik informeerib esmalt, mida peate tegema, et läbida **ravivajaduse hindamine**. Ravivajaduse hindamine toimub **ainult** SA Viljandi haigla sõltuvusravi- ja rehabilitatsioonikeskuse **psühhiaatri vastuvõtul**, mis toimub kontaktelt või veebipõhiselt ca kuu aja jooksul peale esimest kontakti tugiisikuga. Psühhiaatri vastuvõtule pöördumiseks aitab Teile aja broneerida tugiisik. Kui Teil ei ole psühhiaatriga veebikohtumiseks sobivat ruumi ja tehnikat, aitab tugiisik selle võimaluse leida.
4. Psühhiaatri poolt hindamistulemuse alusel koostatud **üldsõnalise soovitus**e sisu edastatakse **Teile ja lisaks tugiisikule**. Tugiisikul puudub juurdepääs Teie terviseandmetele.
5. Ravivajaduse hindamist läbiviival SA Viljandi haigla **psühhiaatril** on enne kohtumist **õigus tutvuda Teie terviselooga** portaalis digilugu.ee ja Teil on kohustus lubada hindajal juurdepääs enda terviseandmetele.
6. Kui psühhiaater soovib pöörduda ravile, tutvustab nii psühhiaater ise kui ka vajadusel tugiisik Eestis olemasolevaid **tasuta ja tasulisi ravivõimalusi**. Ravi võib olla nii ambulatoorne kui ka statsionaarne. Statsionaarne ravi jaguneb omakorda lühi- ja pikaajaliseks raviks.
7. Kui ravi ei osutu vajalikuks või ei ole ravile suundumine koheselt võimalik, jääb tugiisik Teid igal juhul toetama vähemalt järgmise **12 kuu jooksul**. Tugiisik pakub **emotsionaalset tuge, abi ametiasutustega suhtlemisel, ravivõimaluste leidmisel ning ravile pöördumisel**. Tugiisikul on põhjalik ülevaade erinevatest tasuta, aga ka tasulistest **sotsiaalteenustest**: võlanõustamine, psühholoogiline abi, sotsiaalabi, eneseabigrupid jne.
8. Koos Teiega **püstitatakse lähemad ja kaugemad eesmärgid, koostatakse plaan** nende elluviimiseks. Selleks viib tugiisik läbi intervjuu ja täidab riskihindamisankeedi.
9. Kohtumiste ja/või vestluste sagedus, koht ja aeg lepitakse kokku tugiisikuga. Need võivad toimuda koostöö alguses sagedamini, näiteks kord nädalas. Kohtumised ja/või vestlused toimuvad võimalusel kontaktisena, harvem veebi- või telefonivestlusena. Väljaspool

kokkulepitud kohtumisi võite oma tugiisikule helistada argipäevadel kl 9.-17.00ni kui te ei ole omavahel kokku leppinud teisiti.

10. Minimaalne sagedus tugiisikuga kohtumiseks on iga kolme kuu tagant, mil vaadatakse üle püstitatud eesmärgid Teie elukvaliteedi parandamiseks ja vajadusel korrigeeritakse plaani lühi- ja pikaajaliste eesmärkide elluviimiseks.
11. Kui olete ise või olete koos tugiisikuga leppinud kokku visiidi mõnda ametiasutusse (nt Töökassa) või raviasutusse ja vajad tugiisiku tuge visiidil, siis **andke talle oma soovist kindlasti teada.**
12. Kui Te ei saa kokkulepitud ajal kohtumisele tulla ega ka veebi vahendusel tugiisikuga suhelda, andke sellest kindlasti teada esimesel võimalusel helistades kas tugiisiku telefoninumbrile või SÜTIKu üldnumbrile (vt punkt 2 või narko.ee).
13. SÜTIKu programmis osalemine kestab vähemalt **12 kuud. 12 kuu möödumisel** alates kriminaalmenetluse tingimuslikust lõpetamisest **tuleb Teie tugiisikul edastada prokuratuurile info**, kas **tegite koostööd** programmis püstitatud eesmärkide saavutamiseks.
14. Vajadusel võib prokuratuur teha otse järelpäringu raviasutusele ravil osalemise kohta.
15. Kui kriminaalmenetlus lõpetati, võib kohus prokuratuuri taotlusel määrusega kriminaalmenetluse uuendada, kui Te ei täida pandud kohustusi, võtate tagasi nõusoleku või hoiate ravist kõrvale.

Kuupäev.....

Allkiri.....

Lisa 8 Suunamine kriminaalhooldusest, vene keeles

Направление из уголовного надзора

- К программе СЮТИК присоединяются находящиеся под надзором клиенты, которым в решении суда было предписано участвовать в программе, или тем, кому работник уголовного надзора порекомендовал присоединиться к программе СЮТИК добровольно.
- **Обязанности находящегося под криминальным надзором клиента, присоединившегося к программе СЮТИК по решению суда:**
 1. В течение одного месяца находящийся под криминальным надзором клиент должен принести работнику уголовного надзора план действий, составленный как минимум на один месяц вперед, согласованный с опорным лицом и оформленный на официальном бланке организации.
 2. При следующем визите к работнику уголовного надзора у находящегося под криминальным надзором клиента должен быть с собой официально оформленный и заполненный план уже проведенных, а также запланированных на будущее действий. См. форму на стр. 18.
 3. Клиенты, которым участие в программе назначено судом, должны это выполнять в течение 12 месяцев. В этом случае в течение года опорное лицо должно проводить анализ рисков клиента через каждые 3 месяца. По прошествии года опорное лицо представляет работнику уголовного надзора отчет в свободной форме на официально оформленном бланке организации о том, как клиент справляется с программой.
 4. В случае если клиент отказывается от участия в программе досрочно (не приходит на условленные встречи в установленное время и не предупреждает об этом опорное лицо), опорное лицо сообщает об этом работнику уголовного надзора письменно по эл. почте.
- Клиенты, присоединившиеся к программе СЮТИК добровольно по рекомендации работника уголовного надзора, могут по договоренности с опорным лицом закончить программу раньше, однако им рекомендуется в их же интересах представить работнику уголовного надзора план действий.

**Lisa 9 Programmis SÜTIK läbiviidavate tegevuste vorm kriminaalhooldusaluse osalemise kohta
kriminaalhooldusametnikule esitamiseks**

Tegevuskava 1 – 3 kuuks

Programmis SÜTIK osaleva kriminaalhooldusaluse nimi:Allkiri.....

Programmiga liitumise kuupäev:

Tugiisiku nimi: Allkiri.....

Tugiisiku telefon ja e-meil.....

Tegevuskava

1 2 3 (märgi) kuuks püstitatud eesmärk	
Planeeritud kohtumiste arv	
Planeeritud tegevused	

Lisa 10 Programm SÜTIK tagasiside vorm kriminaalhooldusaluse osalemise kohta kriminaalhooldusametnikule esitamiseks

Programmis SÜTIK osaleva kriminaalhooldusaluse nimi:

Programmiga liitumise kuupäev:

Tugiisiku nimi ja telefon:

Osalemise kuupäev	Kriminaalhooldusaluse allkiri	Tugiisiku allkiri	Kohtumise teema	Kohtumise pikkus ajaliselt	Järgmise kohtumise kuupäev

Lisa 11 Tugiisikuteenuse koordinaatorile töötervishoiu ja tööohutusalase töö korraldamiseks

1. Korraldada asutuses töökeskkonna riskianalüüsi läbiviimine ja dokumenteerimine võttes arvesse töökeskkonna füüsilised, keemilised, bioloogilised, füsioloogilised ja psühhosotsiaalsed ohutegurid. Riskianalüüsi alusel tuleb koostada kirjalik tegevuskava – st. panna paika konkreetsed meetmed, kuidas esinevaid riske vähendada või vältida.
2. Korraldada uus töökeskkonna riskianalüüs, kui töötingimused on muutunud, töövahendeid või tehnoloogiat on vahetatud või uuendatud, kui on ilmnenud uued andmed ohuteguri mõju kohta töötaja tervisele, kui õnnetuse või ohtliku olukorra tõttu on riskitase esialgse tasemega võrreldes muutunud või kui töötervishoiuarst on tervisekontrolli käigus tuvastanud töötaja tööga seotud haigestumise.
3. Määrata esmaabiandjad ja korraldada neile väljaõpe (esmaabi andmise koolitus).
4. Nähtavale kohale paigutada andmed töötajate kohta, kes oskavad anda esmaabi.
tagama töötajale esmaabi ja esmaabivahendite kättesaadavuse töökohal;
5. Määrata asutuses töökeskkonnaspetsialist, kellele vajadusel korraldada töökeskkonna alast koolitust. Tööinspeksiooni tuleb kirjalikult teavitada määratud töökeskkonnaspetsialististi isikust.
6. Kui asutuses töötab 10 või rohkem töötajat, tuleb korraldada töökeskkonnavoliniku valimised.
7. Koostada ja kinnitada ohutusjuhendid tehtava töö ja kasutatavate töövahendite kohta.

Ohutusjuhendite abil tuleb kirjeldada võimalikult konkreetselt töökeskkonna ja tööprotsessiga seotud ohutusreegleid:

- õiged töövõtted arvutiga töötamisel;
- konkreetsed juhud, millal tuleb isikukaitsevahendeid kanda.

8. Koostada ja kinnitada töötajate juhendamise korraldus - kes viib läbi sissejuhatava, esmase, täiendjuhendamise ning väljaõppe. Töötajate sissejuhatava juhendamise peab läbi viima töökeskkonnaspetsialist tööandja kinnitatud juhendi alusel. Töötajate esmane juhendamine ja väljaõpe on töökohapõhised ja seda peab läbi viima tööandja poolt pädev isik (vahetu juht või muu spetsialist), kes on konkreetse tööloiguga kursis.

Lisa 12 Õigusaktid

Tugiisikuteenuse osutamist reguleerivad järgmised seadused ja määrused:

1. Rahvatervise seadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/115032011017?leiaKehtiv>

2. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/262686?leiaKehtiv>

3. Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/NETS>

4. Bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonna töötervishoiu ja tööohutuse nõuded

<https://www.riigiteataja.ee/akt/1024264?leiaKehtiv>

5. Esmaabi korraldus ehk tööandja kohustused esmaabi korralduseks töökohal

<https://www.riigiteataja.ee/akt/81146>

6. Töölepinguseadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/117122015084>

7. Töökohale esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded

<https://www.riigiteataja.ee/akt/12843344>

8. Töötervishoiu- ja tööohutusalase väljaõppe ja täiendõppe kord

<https://www.riigiteataja.ee/akt/23105>

9. Kuvariga töötamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded

<https://www.riigiteataja.ee/akt/72421>